

Î N C H E I E R E

07 septembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele completului, judecătorul – Valeriu Doagă
Judecătorii – Tamara Chișca-Doneva, Ion Druță

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Iuri Țopa împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 09 martie 2017,

adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Raisa Țopa împotriva lui Iuri Țopa cu privire la desfacerea căsătoriei și la cererea reconvențională depusă de Iuri Țopa împotriva Raisei Țopa cu privire la repararea prejudiciului moral,

c o n s t a t ă :

La 18 noiembrie 2015, Țopa Raisa a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Iuri Țopa privind desfacerea căsătoriei.

În motivarea acțiunii menționează că, la 06 octombrie 1989, de către OSC Chișinău a fost înregistrată căsătoria între Țopa (Ciumac) Raisa și Țopa Iuri, care a fost trecută în registrul actelor de stare civilă sub nr. 1945.

La fel, relevă că, copilul născut în timpul căsătoriei este major, iar pe parcursul vieții de familie s-a constatat că părțile au caractere, interese și opinii diferite, circumstanțe care au neînțelegeri și certuri în familie. Astfel, susține că nu duc gospodărie comună, locuiesc separat iar păstrarea familiei o consideră imposibilă.

Solicită admiterea acțiunii și desfacerea căsătoriei încheiate la 06 octombrie 1989, înregistrată de OSC Chișinău sub nr. 1945.

La 01 februarie 2016, Iuri Țopa a depus cerere reconvențională împotriva Raisei Țopa cu privire la repararea prejudiciului moral (f.d. 25-26).

În motivarea acțiunii reconvenționale, invocă faptul că, prin înaintarea de către soția Raisa Țopa acțiunii privind desfacerea căsătoriei, i s-a cauzat un prejudiciu moral, manifestat prin suferințe și situații de stres, deoarece are sentimente față de soție, tine mult la ea și dorește să locuiască împreună.

Solicită încasarea din contul Raisei Țopa în beneficiul său sumei de 50 000 de euro cu titlu de reparare a prejudiciului moral.

Prin hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 13 septembrie 2016 s-a admis acțiunea inițială și s-a desfăcut căsătoria înregistrată la 6 octombrie 1989 între Iuri Țopa și Raisa Țopa (Ciumac) în OSC Chișinău, sub nr. 1945, s-a încasat de la Raisa Țopa în beneficiul statului taxa de timbru în mărime de 1000% din salariul minim la eliberarea adeverinței de divorț, iar Iuri Țopa s-a liberat de cheltuielile de

divorț. Totodată, s-a respins ca neîntemeiată cererea reconvențională depusă de Iuri Țopa împotriva Raisei Țopa cu privire la repararea prejudiciului moral (f.d.79, 91-94).

În susținerea soluției adoptate, prima instanță a reținut că, pe parcursul examinării cauzei, timp de 10 luni, părțile nu s-au împăcat, iar reclamanta se află peste hotarele țării de mai mult timp și categoric nu dorește păstrarea familiei. Astfel, instanța inferioară a ajuns la concluzia că, conviețuirea soților și păstrarea familiei în continuare sînt imposibile, circumstanță care servește temei pentru desfacerea căsătoriei.

Totodată, prima instanță a concluzionat că, reclamantul în acțiunea reconvențională nu a prezentat nici o probă pertinentă și concludentă ce ar demonstra faptul că prin inițierea de către reclamantă a procesului de divorț i s-au adus prejudicii morale, nu a indicat care a fost caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate prin depunerea cererii de chemare în judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 09 martie 2017 s-a respins apelul declarat de Iuri Țopa și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 13 septembrie 2016 (f.d. 115, 116-121).

La 18 mai 2017, Iuri Țopa a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 09 martie 2017, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei Curții de Apel Chișinău din 08 decembrie 2016 și a hotărârii Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 13 septembrie 2016, cu emiterea unei noi hotărâri în sensul admiterii integrale a acțiunii reconvenționale și respingerii acțiunii inițiale (f.d. 126-128).

În motivarea recursului a invocat că, instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, și anume articolul 6 § 1 al Convenției, manifestată prin examinarea necorespunzătoare a pledoariilor, argumentelor și probelor, fapt ce a dus la motivarea insuficientă a soluției adoptate, deoarece instanța de apel nu s-a expus asupra argumentelor sale indicate în cererea de apel, și anume argumentul precum că, prin emiterea hotărârii privind desfacerea căsătoriei i s-a violat dreptul la respectarea vieții private și de familie, garantat de articolul 8 al Convenției.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

Articolul 431 din Codul de procedură civilă consemnează în alineatul (2) că, asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

În conformitate cu art.433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4);

b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;

c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;

d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

Conform art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Completul constată că, din materialele cauzei nu poate fi stabilit momentul comunicării recurentului și reprezentantului acestuia a deciziei Curții de Apel Chișinău din 09 martie 2017 (f.d. 115, 116-121) pentru a determina respectarea termenului legal de declarare a recursului, însă decizia recurată a fost expediată participanților la proces prin scrisoarea de însoțire nr. 4136 din 07 aprilie 2017 (f.d. 122), iar cererea de recurs a fost depusă la 18 mai 2017, fapt confirmat prin amprenta sigiliului aplicată pe recurs (f.d. 126), prin urmare calea de atac se consideră exercitată în termen.

Instanța de recurs remarcă faptul că, deși recurentul solicită casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 08 decembrie 2016, din textul cererii de recurs rezultă că, acesta se referă la decizia Curții de Apel din 09 martie 2017.

Astfel, examinând admisibilitatea recursului prin prisma argumentelor invocate în acesta, completul nu poate reține alegațiile recurentului precum că, instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, și anume articolul 6 § 1 al Convenției, manifestată prin examinarea necorespunzătoare a pledoariilor, argumentelor și probelor, fapt ce a dus la motivarea insuficientă a soluției adoptate, deoarece instanța de apel nu s-a expus asupra argumentelor sale indicate în cererea de apel, și anume argumentul precum că, prin emiterea hotărîrii privind desfacerea căsătoriei i s-a violat dreptul la respectarea vieții private și de familie, garantat de articolul 8 al Convenției. Or, potrivit art. 373 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărîrii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărîrii în întregul ei.

Astfel, legiuitorul a acordat efect devolutiv apelului, care are ca efect specific transmiterea dreptului de a judeca pricina, în principiu integral, sub toate aspectele de fapt și de drept, de la instanța inferioară la instanța de grad superior. În consecință, caracterul devolutiv al apelului presupune posibilitatea părților de a supune judecării în apel litigiul dintre ele, în ansamblul său, cu toate problemele de fapt și de drept ce au fost ridicate în primă instanță.

Prin urmare, efectul devolutiv al apelului presupune două limite raționale: *tantum devolutum quantum appellatum*, adică instanța de apel rejudecă în fapt și în drept, ceea ce apelantul a înțeles să atace din hotărârea primei instanțe, fiind o consecință a principiului disponibilității care guvernează procesul civil și *tantum devolutum quantum iudicatum*, unde instanța de apel, efectuează o nouă examinare în fond, dar și realizează controlul judiciar complet, în fapt și în drept, asupra ceea ce a hotărât prima instanță.

În altă ordine de idei, instanța de recurs decelează că, noțiunea de proces echitabil presupune, în esență, ca judecata trebuie să fie justă, astfel încât oricare persoană are dreptul de a fi judecată de un tribunal instituit de lege, independent și imparțial, în mod public, echitabil și într-un termen rezonabil, cu privire la drepturile și obligațiile sale civile sau privitor la orice acuzație în materie penală.

Astfel, proces echitabil presupune mecanismul de garantare a dreptului la un tribunal instituit de lege, independent și imparțial, în mod public, echitabil și într-un termen rezonabil, cu privire la drepturile și obligațiile sale civile sau privitor la orice acuzație în materie penală.

În acest sens, instanța de recurs decelează că, legislația națională este ajustată la prevederile articolului 6 § 1 CEDO, garanția dreptului la un proces echitabil al oricărei persoane este consacrată în principiile constituționale prin care se instituie obligativitatea respectării Constituției, a supremației sale și a legilor, inclusiv garantarea dreptului la apărare al părților în tot cursul procesului.

La caz, dispozițiile art. 2 alin (1) și (3) din Codul de procedură civilă prescriu că, procedura de judecare a cauzelor civile în instanțele judecătorești de drept comun și în cele specializate este stabilită de Constituția Republicii Moldova, de prezentul cod și de alte legi organice. Normele de drept procedural civil din alte legi trebuie să corespundă dispozițiilor fundamentale ale Constituției Republicii Moldova și prezentului cod. Dacă prin tratatul internațional la care Republica Moldova este parte sînt stabilite alte norme decît cele prevăzute de legislația procedurală civilă a Republicii Moldova, se aplică normele tratatului internațional dacă din acesta nu rezultă că pentru aplicarea lor este necesară adoptarea unei legi naționale.

În această ordine de idei, instanța de recurs notează că, recurentul nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond. Astfel, se evidențiază caracterul declarativ al recursului, lipsit de conținut și evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanțele inferioare, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

Instanța de recurs reamintește prin prisma jurisprudenței CtEDO, fosta Comisie a arătat că „... art. 6 §1 al Convenției, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes” (*cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995*).

Completul concluzionează că, din conținutul cererii de recurs nu rezultă existența unuia din temeiurile legale de recurs, iar circumstanțele de fapt invocate de recurent în cererea de recurs nu constituie obiect al recursului, or recursul devolvează exclusiv circumstanțele de drept ale cauzei.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) și prevederile art. 437 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Iuri Țopa, în baza art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Iuri Țopa împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 09 martie 2017, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Ion Druță